

Rozšiřující pramen: norimberské rasové zákony

Citace:

https://www.1000dokumente.de/index.html?c=dokument_de&dokument=0007_nue&object=translation&l=de

Zdroj:

Zákon o říšském občanství z 15. září 1935

§ 1

Státním příslušníkem je ten, kdo náleží do ochranného svazku Německé říše a za to je jí zvláště zavázán.

§ 2

(1) Říšským občanem je jen státní příslušník německé nebo druhově příbuzné krve, který svým chováním dokazuje, že je ochoten a schopen sloužit věrně německému národu a Německé říši.

(3) Říšský občan je jediným nositelem plných politických práv podle zákonných ustanovení.

Zákon na ochranu německé krve a německé cti z 15. září 1935

§ 1

(1) Sňatky mezi Židy a státními příslušníky německé nebo druhově příbuzné krve jsou zakázány. Sňatky, které byly přesto uzavřeny, jsou neplatné, a to i když byly kvůli obejití tohoto zákona uzavřeny v cizině.

§ 2

Mimomanželský styk mezi Židy a státními příslušníky německé nebo druhově příbuzné krve jsou zakázány.

§ 3

Židé nesmějí ve své domácnosti zaměstnávat ženské státní příslušníky německé nebo druhově příbuzné krve mladší 45 let.

§ 5

(1) Kdo jedná proti zákazu paragrafu 1, je potrestán kázníci.

(2) Muž, který jedná proti zákazu paragrafu 2, je potrestán kázníci nebo vězením.

(3) Kdo jedná proti ustanovení paragrafu 3 nebo 4, bude potrestán vězením až do jednoho roku a peněžitou pokutou nebo jedním z těchto trestů.

První nařízení k zákonu o říšském občanství z 14. listopadu 1935

§ 2

(2) Židovský míšenec je ten, kdo pochází z jednoho nebo ze dvou podle rasy úplně židovských prarodičů (...). Za úplného Žida platí bez dalšího prarodič, pokud náležel k židovskému náboženskému společenství.

§ 3

Pouze říšský občan může jako nositel plných politických práv vykonávat volební právo v politických věcech a zastávat veřejný úřad. (...)

§ 4

(1) Žid nemůže být říšským občanem. Nemá hlasovací právo v politických záležitostech; nemůže zastávat veřejný úřad.

(2) Židovští úředníci odejdou po 31. prosinci 1935 do výslužby. Pokud tito úředníci bojovali ve světové válce na frontě za Německou říši nebo její spojení, obdrží (...) náhradu.

Kontext vzniku zdroje:

Norimberské zákony byly vyhlášeny 15. září 1935 na Říšském sněmu NSDAP, který se konal v Norimberku. Jejich cílem bylo právně ukotvit nacistickou rasistickou ideologii v praxi a legalizovat řadu forem diskriminace a perzekuce Židů, které se objevovaly už od roku 1933. Zákony zrušily právní rovnost Židů s árijským obyvatelstvem, označily Židy za rasově méněcenné a umožnily následně vyloučení Židů z profesního, veřejného, politického a společenského života. Rozdělením obyvatel státu na dvě skupiny, na občany politicky plnohodnotné a neplnohodnotné, vytvořily zákony legální rámec pro další diskriminaci a perzekuci osob, které byly označeny za rasově podřadné. Platnost norimberských zákonů, stejně jako dalších právních ustanovení, které aplikovaly rasovou nerovnost, byla zrušena Spojenci k 20. září 1945.

Popis zdroje:

Pod pojmem norimberské zákony je zahrnuto několik zákonů, které obsahují ustanovení o právní nerovnosti Židů. Jedná se o zákon o říšské vlajce (Reichsflagengesetz), zákon o říšském občanství (Reichsbürgergesetz), zákon k ochraně německé krve a německé cti (Gesetz zum Schutze des deutschen Blutes und der Deutschen Ehre). Zákony byly dále rozpracovávány řadou dílčích nařízení, které je zpřesňovaly.

Interpretace zdroje:

Citát je zvolen ze dvou zákonů – zákona o říšském občanství a prvního nařízení k tomuto zákonu a zákona na ochranu německé krve a německé cti.

Zákon o říšském občanství rozdělil obyvatele německé říše na dvě kategorie: plnoprávné říšské občany a ostatní státní příslušníky bez statusu říšských občanů. Dělítko mezi oběma kategoriemi tvořil rasový původ. Říšským občanem s plnými právy mohl být jen ten, kdo byl árijského původu nebo v něm proudila druhově příbuzná krev a kdo současně byl zcela loajální a stabilně projevoval svou ochotu sloužit německému lidu a říši.

Některé stručné paragrafy zákona byly dále rozpracovávány v navazujících nařízeních. Například první nařízení k zákonu o říšském občanství z 14. 11. 1935 ustanovovalo výslovně, že nositeli říšského občanství se nesmějí stát Židé. Židé byli vyloučeni z politického života a nesměli nadále zastávat státní úřady. Při propuštění ze státní služby se přiznávala finanční náhrada Židům, kteří za války bojovali na německé straně.

Zákon též přesně stanovoval, kdo je považován za Žida a kdo za židovského míšence. Židovským míšencem byl člověk, jehož jeden nebo dva prarodiče patřili k židovské náboženské obci. Genealogický princip v minulosti rodiny a princip náboženské příslušnosti umožňovaly zařadit do skupiny židovských míšenců obrovské množství osob. V každodenní praxi se při aplikaci zákona používala další označení podle množství předků považovaných za Židy: úplný Žid (Volljude), tříčtvrteční Žid (Dreiviertelsjude), poloviční Žid (Halbjude) a čtvrtinový Žid (Vierteljude).

Zákon na ochranu německé krve a německé cti zakázal uzavírat manželství a mít nemanželský sexuální styk mezi říšskými občany (jimiž odtud byli jen árijci) a lidmi neárijského původu, přednostně Židy (árijci odtud mohou zplodit děti jen s osobami své rasy a nesmějí dovolit míšení, které čistotu rasy poškozují). K ochraně čistoty německé krve a ochraně cti patřil i paragraf, v němž se Židům zakazovalo zaměstnávat v domácnosti jako služebné mladé Němky.

Možné úkoly:

Přečti si některé paragrafy norimberských zákonů. Která tvrzení platí pro život v Německu po roce 1935?

Tvrzení	A × N	Proč? uveď důkaz (odkaz na paragraf, citaci)
Židé ztratili státní příslušnost.		
Všichni obyvatelé Německa měli nadále zachovánu státní příslušnost, ale ne všichni měli říšské občanství.		
Říšským občanem byl člověk na základě svého rasového původu a současně loajálního chování vůči státu a národu.		
Židé se nemohli stát říšskými občany.		
Židem byl každý, kdo měl v generaci prarodičů aspoň jednoho předka, který byl zapsán v židovské náboženské obci.		
Němci se mohli svobodně ženit a vdávat.		
Němci mohli mít nemanželský sexuální styk s kýmkoli opačného pohlaví.		

V cizině si mohli Němci vzít partnera židovského původu.		
Židé nemohli ve své domácnosti zaměstnávat mladé služby německé národnosti.		
Za porušování zákona na ochranu čistoty rasy měli být trestáni jak Židé, tak Němci.		
Sňatek uzavřený mezi Němcem a Židovkou po polovině září 1935 byl bez výjimky zrušen jako neplatný.		
Židé mohli volit do říšského parlamentu.		
Židé se mohli živit jako státní úředníci.		
Německé zákony v některých případech pozitivně zohledňovaly Židy, kteří za Německo a jeho spojence bojovali v 1. světové válce.		

Přečti si příběh o dívce Ester. Jak se po září 1935 změnil její život? Jaký konkrétní dopad měly na její rodinu norimberské zákony a proč? Dokonči příběh, využij vše, co ses dověděl/a při práci s norimberskými zákony a tabulkou:

Ester Franková se narodila roku 1917, ještě během Velké války. Společně s rodiči a třemi mladšími sourozenci žijí v bytě v centru Berlína na Oranienburger-Strasse, který zdědili po dědečkovi a babičce. Její tatínek už za války pracoval a stále pracuje ve státní poště. Tvrdí, že být pod státní penzí představuje jistotu pro celou rodinu. Maminka se stará o domácnost. Pomáhá jí služebná v Esterině věku, která do Berlína přišla z nedaleké vesnice, kde vyrostla na statku. Dědečka zná Ester jen z rodinných fotografií. Na jedné je vyfocen před budovou Nové synagogy, jejíž výstavbu kdysi finančně podporoval. Židé si ji v Berlíně vystavěli právě v jejich ulici roku 1866. Esteriní rodiče ani ona už do synagogy nechodí, neslaví ani židovské svátky a používají tak jako jejich sousedé křesťanský kalendář, na němž je právě rok 1935. Hovoří německy a se svými nežidovskými sousedy mají přátelské vztahy. Během hospodářské krize jim Frankovi pomáhali. Ester je zamilovaná do jejich Heinricha. Dlouho se jí dvořil, psal voňavá psaníčka a zval ji na procházky do parku. Teď o něm už dlouho neslyšela a dělá si o něj starosti.

.....

Další literatura:

Friedländer, S., *Das Dritte Reich und die Juden, Bd. 1: Die Jahre der Verfolgung 1933–1939*. München 1998.

Essner, C., *Die „Nürnberger Gesetze“ oder die Verwaltung des Rassenwahns 1933–1945*, Paderborn 2002.

Mosný, Peter a kol.: *Nacistické protizidovské zákonodárství a středná Európa*. Praha : Leges, 2018.